Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
Telefoon 14058

Gemeente Leeuwarden

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel begroting 2026
Zaaknummer: 2025-250931

Aan de gemeenteraad.

Inleiding
Hierbij bieden wij u ter vaststelling de gemeentelijke begroting 2026 aan, inclusief de meerjarenraming tot en met 2029. Leidraad voor deze begroting blijven de doelen en maatregelen uit het coalitieakkoord *"Nu investeren in de toekomst 2022-2026"*. In deze begroting zetten wij de lijn van de voorgaande jaren voort en spelen wij in op actuele ontwikkelingen. Daarbij is onze financiële ruimte sterk afhankelijk van de bijdragen uit het Gemeentefonds en van autonome ontwikkelingen, zoals inflatie, de krappe arbeidsmarkt en de kostenstijgingen in de jeugdzorg.

Sluitende begroting en weerstandsvermogen
De omvang van de begroting 2026 bedraagt circa € 785 miljoen. Het saldo voor 2026 is sluitend. Voor de jaren 2028–2029 staat het perspectief onder druk, vooral door het ontbreken van structurele dekking voor de jeugdzorg.
De laagste stand van de Algemene Reserve (AR) in het voorliggend meerjarenperspectief bedraagt € 45 miljoen. Daarmee blijft de AR ruimschoots boven de vastgestelde minimumgrens van € 15 miljoen. In onderstaande tabel is het verloop van het begrotingssaldo en de Algemene Reserve samengevat.

Tabel Verloop begrotingssaldo en Algemene Reserve samengevat

Begroting 2026 (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Begroting 2026 (bedragen x € 1.000)	124	7.515	-1.824	-5.574

Algemene reserve 2026-2029 (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Algemene reserve	45.795	53.091	51.601	45.631

Net als andere overheidsorganisaties lopen wij financiële risico's ten aanzien van bijvoorbeeld leningen, garantstellingen en de Jeugdzorg. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn deze risico's in beeld gebracht met mogelijke beheersmaatregelen. De totale omvang van de geïnventariseerde risico's bedraagt € 13,5 miljoen. Met de huidige AR is ons weerstandsvermogen toereikend om deze risico's op te vangen.

Uitwerking beleid en prioriteiten
De begroting 2026 geeft uitvoering aan lopende beleidslijnen en eerder gemaakte afspraken, waaronder de verwerking van de midterm review (2024) en de moties die destijds zijn aangenomen. Daarbij wordt ingezet op:

- Continuering van bestaand beleid in de sociale basis, sport, cultuur en economie;
- Versterking van de aanpak van ondermijning en het bevorderen van inclusie;
- Investeringen in vergroening, biodiversiteit en duurzame stedelijke ontwikkeling;
- Borging van basistaken, zoals vergunningverlening en dienstverlening.

Voor de periode 2026 en 2027 heeft het Rijk extra middelen voor jeugdzorg aan het gemeentefonds toegevoegd. Tot op heden was er voor de uitvoering van deze medebewindstaak geen sprake van een reële bekostiging door het Rijk. In hoeverre dit ook voor de jaren 2028 en verder gaat plaatsvinden, is nog onzeker. Mede hierdoor ontstaat er vanaf 2028 een structureel begrotingstekort aangezien de toegenomen lasten voor jeugdzorg wel structureel in onze begroting zijn verwerkt. Het Rijk heeft aangekondigd dat begin 2027 een vervolgonderzoek zal plaatsvinden en dat afhankelijk van de uitkomsten het gemeentefonds zal worden opgehoogd. De onzekerheid houdt daarmee nog geruime tijd aan waarbij ook de komende landelijke verkiezingen nog een belangrijke rol spelen. Het mag duidelijk zijn dat een reële bekostiging voor de jeugdzorg voor gemeenten noodzakelijk is om ook in de toekomst de kosten te kunnen dragen en een structureel sluitende begroting te presenteren.

Mutaties in financieel perspectief
Recent hebben wij binnen het college aanvullende afspraken gemaakt over een aantal knelpunten. Het betreft bestaand beleid dat we incidenteel willen honoreren en dekken uit de AR, omdat anders ongewenste onderbreking of verstoring optreedt. Voor een aantal onderwerpen geldt dat hier nog een separaat voorstel aan u voor wordt voorgelegd. Voorzichtigheidshalve zijn de middelen voor deze uitgaven gereserveerd in het financieel meerjarenperspectief. Dit gaat om European Youth Capital, bewegingsonderwijs Nylân en het Ontwikkelkader Weaze. Deze onderwerpen worden de komende maanden individueel ter bespreking in de raad aangeboden, zodat de raad hier expliciet over kan besluiten.

Toelichting mutaties

1. *European Youth Capital*

Gemeente Leeuwarden is op dit moment nog volop in de race om zich in 2028 European Youth Capital te noemen. Medio september is de raad gevraagd middelen beschikbaar te stellen die nodig zijn ter voorbereiding op het uitvoeringsjaar 2028, mits de titel eind 2025 wordt toegekend. Het gaat om een tijdelijke klem op de benodigde middelen vooruitlopend op de daadwerkelijke toekenning van de titel. De totale kosten hiervoor bedragen € 1.790.00 Hiervan komt € 716.000 ten laste van 2026.

2. *Bewegingsonderwijs Nylân*

Gebleken is dat op dit moment de faciliteiten voor het bieden van bewegingsonderwijs in de omgeving Nylân onvoldoende zijn. Het bouwen van een nieuwe sporthal, ter vervanging van de huidige sporthal aan de Van Loonstraat 114, zou hiervoor een oplossing kunnen zijn. Ook hiervoor wordt voorgesteld voorzichtigheidshalve middelen te reserveren. De raming van de benodigde middelen gaat uit van de bouw van een nieuwe sporthal. In de komende maanden wordt onderzocht welke alternatieven er zijn ten opzichte van de bouw van een nieuwe hal. Dit kan impact hebben op de omvang van de benodigde middelen. Op termijn ontvangt u hiervoor een separaat voorstel.

Onlangs bent u geïnformeerd over de exploitatie van de bestaande sporthal in Nylân. Voor het noodzakelijke behoud van deze sporthal zijn aanvullende middelen nodig. Voorzichtigheidshalve is rekening gehouden met een incidentele bijdrage van € 289.000 in 2025 en structurele bijdrage van € 70.000 euro. Ook hiervoor ontvangt u op korte termijn een separaat voorstel om de sporthal eventueel over te nemen van de stichting.

3. *Ontwikkelkader Weaze*

In het kader van de uitvoering van de motie “Ontwikkelkader Weaze” werkt de gemeente toe naar een samenhangende gebiedsaanpak waarbij ondermijning, functiemenging, leefbaarheid en cultuurhistorie in onderlinge samenhang worden beschouwd. Om daadwerkelijk regie te kunnen voeren op de toekomstige ontwikkelrichting van het gebied is het noodzakelijk dat de gemeente in staat is om enkele instrumenten in te zetten om de door de raad gewenste ontwikkeling mogelijk te maken. Daarvoor zijn in dit stadium middelen nodig voor de voorbereiding van deze ontwikkeling. De totale kosten hiervoor bedragen € 60.000. Dit bedrag komt volledig ten laste van 2025.

Een toelichting van alle mutaties is terug te vinden in bijlage A van de begroting.

Financiële positie en vooruitblik

In juli jl. is de raad met de brief over de uitgangspunten van de begroting 2026 geïnformeerd over het financieel perspectief van de gemeente. De meicirculaire 2025 heeft een ingrijpend effect op ons financieel perspectief. Het Rijk heeft besloten voor de jaren 2026 en 2027 extra middelen voor jeugdzorg beschikbaar te stellen, maar voor 2028 en 2029 ontbreekt nog duidelijkheid. Als gevolg hiervan is het financieel perspectief in 2026 sluitend, maar in de laatste jaarschijf niet. Op basis van ons financieel beleid, sturen we normaal op de laatste jaarschijf. Dit jaar wordt voorgesteld om daarvan af te wijken, en te sturen op een sluitende eerste jaarschijf (2026). Daarmee wordt voldaan aan de richtlijnen van de provinciaal toezichthouder. Anders zouden we genoodzaakt zijn om een bezuinigingsactie in te zetten, terwijl wij op basis van de adviezen van de commissie Van Ark (die wij onderschrijven) verwachten dat het Rijk in 2027 besluiten neemt die de structurele positie van gemeenten zullen versterken.

Brede Welvaartsmonitor en Trends in beeld

De gemeente verzamelt veel cijfers. Deze data gebruiken we voor het opstellen van zowel de rapportage Trends in beeld als de Brede Welvaartsmonitor. Jaarlijks ontving u deze informatie als bijlage. Nu kunt u beide rapportages online inzien. Hierin rapporteren we uitgebreid over

ontwikkelingen in Leeuwarden (over langere periode) en de effecten van gevoerd beleid op programmaonderdelen.

Vervolgacties op hoofdlijnen
U kunt van ons ook nog de Tussenrapportage (Turap), uitkomsten van de Septembercirculaire en een inflatiebrief verwachten. Deze informatie kunt u betrekken bij de behandeling van de begroting.

Op de reguliere wijze kunt u voorstellen doen tot wijziging van de begroting. Gezien de diverse onzekerheden en risico's, bijvoorbeeld op het gebied van het gemeentefonds, de kosten van de jeugdzorg en toekomstige ontwikkelingen van onderhouds- en vervangingsopgaven, wordt u geadviseerd hier terughoudend mee om te gaan.

Leeuwarden, 30 september 2025,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.
Signed By: de Jong, Eelke
08/10/2025 12:40:18 CEST
ID: 8f865c7e-fe5d-4259-82d3-790ac10fc126
Auth: Scribble

secretaris.
Signed By: van Haersma Buma, Sybrand
08/10/2025 13:37:58 CEST
ID: 8f865c7e-fe5d-4259-82d3-790ac10fc126
Auth: Scribble

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*